

HOVAWART

26

Ledencontactblad
Hovawart Bond Nederland

Voorjaar 2022

Lidmaatschap en contributie
De contributie bedraagt € 35,- per jaar, vooraf te voldoen. Gezinslidcontributie € 5,- per jaar.

Adreswijziging, aanmelding en opzegging:
pmeesterhovawartvereniging@gmail.com.
Opzegging lidmaatschap kan schriftelijk of per e-mail en op elk moment conform de statuten van de vereniging.

Lovense Kanaaldijk 40
5015 AK Tilburg, NL
www.hovawartbond.nl

Kamer van Koophandel nr. 60877707
IBAN/SEPA Nummer: NL59INGB0006542675
BIC Nummer: INGBNL2A
Banknaam: ING BANK N.V

Bestuur

- Kees van Gorp, voorzitter
Internationale contacten en fokkerszaken
- Kees van der Sar, secretaris
Alle algemene zaken en officiële zaken
- Camiel Daamen, penningmeester
Ledenadministratie
- Hetty Slaats, clubblad (aanlever- en verzendpunt)
- Christel van de Westelaken, club-activiteiten

Commissies

- Jacqueline Wullms, fotografie
- Bas Elings, medisch advies (vragen via bestuur)
- Rob Joosten, medisch advies (vragen via bestuur)

Ons ledencontactblad wordt gesponsord!
Veel dank aan Hoek Consultants te Ede!

Team Gedragstesten

- Annemiek Kliebisch, Groep + neusaanleg
- Jan v Doremalen, Groep + optische prikkel + akoestische prikkel
- Hans Wullms, Groep + optische prikkel + akoestische prikkel
- Ylena Somers, Groep + spelen vreemde persoon
- Kees van der Sar, algemeen + binnenkomen + begeleiding
- Christel van de Westelaken, algemeen + buitdrift + spelen vreemde persoon
- Hetty Slaats, algemeen + schrijver
- Kees van Gorp, algemeen + verdedigen van eigenaar
- Jacobien Uenk-Wagemaker, algemeen (aspirant tester)
- Jacqueline Wullms, fotografie

Bijdragen voor clubblad zenden naar:
kopijclubblad@gmail.com

Hoek Consultants

ADVISEURS VOOR HUMAN CAPITAL

© UIT DIT CONTACTBLAD MAG U
NIETS OVERNEMEN ZONDER
VOORAFGAANDE TOESTEMMING

Voorwoord

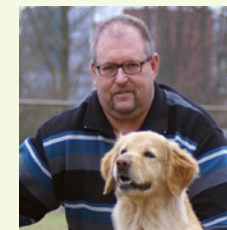
Beste hovawartliefhebbers,

Inmiddels is er al haast geen nieuws meer en zijn er bijna geen meldingen en mededelingen meer over corona..... Is het plotseling verdwenen? Nee, absoluut niet maar een andere ramp voltrekt zich momenteel. Iedere seconde van de dag word je ermee geconfronteerd. Maar liefst 150 miljoen euro hebben de Nederlanders samengebracht om hulp te bieden aan de slachtoffers van de Oekraïne. We hebben weer laten zien hoe barmhartig we, met het grootste deel van de Nederlanders, kunnen zijn.

Dat we met alleen geld geven niet voldoende doen, weten we ook. Massaal hebben we dan ook diverse initiatieven genomen om te helpen.

Ook in de kynologie dragen we ons steentje bij. Ons overkoepelende orgaan, de Raad van Beheer, heeft een sponsoring van ons 'kynologisch vermogen' geschonken. Honden krijgen in de Oekraïne voeding. Er worden zelfs massaal honden (tijdelijk) opgevangen. Er wordt van alles geprobeerd om huisdieren te redden. Dit is voor een hondenliefhebber hartverwarmend nieuws.

Ongekend wat we in Europa doen. Langzaam komt er meer en meer privéhulp. Privé waren wij met ons gezin ook een van de eersten die een gezin opgenomen hebben en voorzien hebben van woonruimte, kleding, voeding en alle noodzakelijke levensbehoeften. Dit met de ongelooflijke steun van leden, vrienden en bekenden van ons.

Laten we met zijn allen hopen op een snel einde van dit vreselijke conflict.

Wat betreft onze eigen kynologische activiteiten staan we de laatste maanden zeker niet stil.

- Een aantal van de reeds gedane activiteiten:
- Er was een ALV.
 - Er waren bestuursvergaderingen.
 - We hebben vergaderingen van de Raad van Beheer bijgewoond.
 - Er is aan de site gewerkt.
 - We hebben weer bij verschillende fokkers nakomelingen gehad.
 - Er waren nestcontroles.
 - Er hebben jongehondencontroles (jongehondenkeuringen) plaatsgevonden.
 - De dekruenlijst is uitgebreid. We hopen dat nog meer mensen hun reuen laten testen en beschikbaar willen stellen.
 - We hebben onze fokregels voor het belang van de populatie in onze club aangescherpt. Uiteraard is dit besloten in overleg met de leden en vooral ook met de fokkers die actief in onze club zijn. Voor onze vereniging geldt dat we hard werken aan een verbreding van de populatie. Dit vraagt inzet van onze fokkers. Een fokker mag niet meer dan twee nesten gelijktijdig hebben en maximaal drie nesten per jaar. Dit zijn enkele van de regeltjes die inmiddels alweer een tijdje gelden. Uiteraard worden deze regeltje ook op de website gezet en heeft ieder lid op de ALV inspraak.

Kees van Gorp

Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland

Kees van der Sar

De Raad van Beheer is de organisatie in Nederland die staat voor de relatie tussen mensen en honden. Hierbij gaat het niet alleen om allerlei activiteiten die je met je hond kunt doen, zoals sporten of showen, maar ook om het fokken van gezonde rashonden. Kynologie staat voor alles wat te maken heeft met deze bijzondere relatie. Daarom is de volledige naam ook Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland. In het buitenland spreken ze meestal over 'Kennel Club'.

De raad van Beheer bestaat sinds 18 december 1901. De Koninklijke Nederlandsche Jacht Vereniging Nimrod, de KNK Cynophilia en de Kynologen Vereniging Nederland wilden een organisatie die onder andere verantwoordelijk was voor het Nederlands Hondenstamboek. Daarom richtten ze de Raad van Beheer op. De officiële oprichting heeft 1 januari 1902 plaatsgevonden.

Vereniging van verenigingen

De Raad van Beheer is een vereniging van verenigingen. Dit betekent dat hun leden

verenigingen zijn: rasverenigingen, kynologenclubs of bijzondere verenigingen. Rasverenigingen behartigen de belangen van één of meerdere rassen. Kynologenclubs, ook wel regionale verenigingen genoemd, zijn regionaal actief met onder andere opleidingen, trainingen en wedstrijden. Bijzondere verenigingen zijn verenigingen met een specialistische doelstelling.

Er zijn meer dan 300 verenigingen lid van de Raad van Beheer; samen vertegenwoordigen zij meer dan 120.000 mensen die actief zijn met honden. Je herkent de aangesloten verenigingen door het logo 'Lid van Raad van Beheer'.

FCI

De Raad van Beheer is aangesloten bij de Fédération Cynologique Internationale, een internationale overkoepelende organisatie. Zij volgen de regelgeving van de FCI, mits deze niet strijdig is met onze eigen nationale wet- en regelgeving.

Een omvangrijk werktein

In Nederland zijn er in totaal zo'n 1,5 miljoen honden. Er zijn ongeveer 400.000 rashonden. Een rashond is een hond die een stamboom van de Raad van Beheer heeft. Ieder jaar krijgen tussen de 35.000 en 40.000 pups zo'n stamboom. Er zijn circa 300 in Nederland erkende rassen. Ongeveer 1 op de 5 huishoudens heeft een of meerdere honden. Veel mensen zijn actief met hun hond: ze sporten of showen er mee, gaan er lekker op uit of fokken een nestje.

De Raad van Beheer is er voor iedereen die van honden houdt. Zij bevorderen de gezondheid en het welzijn van honden, maar zorgen er ook voor dat de maatschappij positief over hondenbezit is. Alle rashonden chippen zij en registreren zij in hun stamboekhouding. Ze stellen regels en handhaven die en zijn voor onder meer de overheid een belangrijke gesprekspartner. Omdat de Raad van Beheer het belangrijk vindt dat iedereen die van honden houdt, voldoende kennis heeft, bieden zij opleidingen aan en geven zij voorlichting.

Daarmee heeft de Raad van Beheer een omvangrijk werktein.

Het bestuur

Het bestuur bestaat uit maximaal negen personen, waaronder de voorzitter, de vice-voorzitter, de penningmeester en de secretaris. Zowel het bestuur als de leden kunnen kandidaat-bestuursleden voordragen. De Algemene Vergadering kiest de bestuursleden. Het bestuur vergadert in principe iedere maand, maar de bestuursleden zijn vaak tussendoor ook heel actief. Ieder bestuurslid heeft een eigen portefeuille, waarvoor hij/zij het eerste aanspreekpunt is. Daarnaast zijn de bestuursleden contactpersoon voor een rayon en/of een rasgroep.

Bestuurssamenstelling (per 4 december 2021):

- Hildeward Hoenderken, voorzitter
- Jakko Broersma, secretaris
- Freek Klijzing, penningmeester (per 5-1-22)
- Mark Wisman, vice-voorzitter
- Frans Krijbolder, bestuurslid
- Ilona Lidders, bestuurslid
- Els Siebel, bestuurslid

De portefeuilleverdeling van het bestuur wordt in detail weergegeven op de website van de Raad van Beheer.

Ter ondersteuning van het transparant en open zijn in wat zij doen, heeft de Raad van Beheer een gedragscode opgesteld. De gedragscode is te vinden op de website van de Raad van Beheer.

Het bureau

Er werken ongeveer 40 mensen bij de Raad van Beheer. De medewerkers ondersteunen het bestuur bij het uitvoeren van het beleid. Ze bereiden beleidsstukken voor en zorgen ervoor dat afspraken nagekomen worden en beleid uitgevoerd wordt.

De Raad van Beheer heeft de volgende afdelingen:

- Stamboekhouding: dit betreft onder andere inschrijvingen in het stamboek, kennelnaamregistratie, aanvragen logboeken, herregistraties en de import en export van honden
- Gezondheid, Gedrag & Welzijn: dit betreft onder andere de verwerking en registratie van uitslagen van HD-, ED-, ECVO en overige screenings en gezondheidsonderzoeken. Ook de verwerking van de DNA-profielen en afstammingscontrole loopt via GGW
- Ledenzaken: dit betreft onder andere de tentoonstellingen (inclusief kampioenschappen), sporten met honden, werken met honden en de ondersteuning van de leden
- Juridische Zaken
- Financiële Zaken
- Personeelszaken
- Communicatie & Marketing
- Servicedesk

Daarnaast is er een buitendienst; de medewerkers worden in de volksmond 'chippers' genoemd. Deze chippers zien alle nestjes rashonden en chippen de pups. Ook nemen ze DNA van de pups af om te controleren of de ouders wel echt de ouders zijn. Tijdens de locatiecontroles kijken zij of de fokker zijn zaken op orde heeft.

Jaarverslagen

In de jaaroverzichten 'Houden van honden' kun je zien wat er in een kynologisch jaar gebeurt, maar krijg je ook meer achtergrondinformatie. Zo brengen ze de kynologie tot leven. Ook vind je er de kynologische kerncijfers. Weten wat er in de afgelopen jaren is gebeurd? Kijk dan op de aparte pagina 'Jaaroverzicht 'houden van honden' op de website van de Raad van Beheer.

Anbi-status: algemeen nut beogende instelling

De Raad van Beheer is een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Om de ANBI-status te krijgen, moet je aan strenge voorwaarden voldoen. Je moet je bijvoorbeeld voor minstens 90% inzetten voor het algemeen nut. Ook mag je geen winstoogmerk hebben. Als Algemene Nut Beogende Instelling moet de Raad van Beheer een aantal gegevens publiceren. Een overzicht van deze gegevens is te vinden op de website van de Raad van

Beheer.

Verslag activiteiten

Een verslag van dat wat zij doen, vind je in de nieuwsbrief 'Raadar'. Deze nieuwsbrief wordt zeer regelmatig uitgegeven, minimaal 1x per maand. Een overzicht van de 'Raadars' die tot nu toe verschenen zijn, vind je op de website van de Raad van Beheer. Er is een mogelijkheid om ze te downloaden voor uw eigen archief. Wil je de 'Raadar' maandelijks ontvangen, schrijf je dan in.

Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland

Postadres:
Postbus 75901
1070 AX Amsterdam

Bezoekadres:
Emmalaan 16-18
1075 AV Amsterdam

Telefoonnummer: 020 66 444 71
E-mailadres: info@raadvanbeheer.nl

www.houdenvanhonden.nl

Vuurwerk

Mijn vrienden zijn niet bang of schrikachtig bij knallen. Met oud-op-nieuw maken ze zich over die lui die

het vuurwerkafsteekverbod aan hun laars lappen, niet druk. Da's niet alle Hovawarts gegeven; ik ken er ook die van al die knallen en onverwachte gillende pijlen hoogst ongelukkig worden. Zo heb ik ooit met oud-op-nieuw 2 uur lang met zo'n held in de badkamer gezeten, het verst weg van het buitenlawaai als mogelijk.

Ik ben een passioneel voorstander van het afschaffen van vuurwerk. Los van de effecten op natuur en milieu, de belachelijke hoeveelheid geld die letterlijk wordt opgeblazen en de jaarlijkse verminkingen, geeft het me altijd een gevoel van oorlog. Knallen dichtbij, ineens zijn ze er, repeterende inslagen aan de horizon, geen ontkomen aan.

Het is de dagelijkse realiteit in Oekraïne. De inwoners en de vluchtelingen verdienen onze aandacht en onze inzet. De beelden van al die ontheemden, kinderen met emotieloze ogen, kou, honger, angst en hopeloosheid brand pijnlijk op je ogen.

Gelijktijdig beeld ik me de angstige honden in. Oekraïne zal veel zwervhonden hebben, nu. Angstig zoekend naar wat te eten in een extreem lawaaiërig levensgevaarlijke omgeving. Je kameraad, je baas, je steun en toeverlaat heeft je moeten achterlaten, vluchtend voor zijn leven. En geen badkamer of andere schuilplaats meer beschikbaar...

'Je hond uitlaten' of 'samen wandelen'?

Christel van de Westelaken

'Moet' jij je Hovawart uitlaten of gaan jullie samen wandelen? Misschien heb je hier nog nooit over nagedacht maar er zitten een aantal grote verschillen in. Gaan jullie alleen naar buiten zodat hij zijn behoefte kan doen? Is het een noodzakelijk kwaad dat je eruit moet en is er discussie wie het 'moet' doen? Loop je al bellend of append over straat? Grote kans dat zowel jij als je hond hier niet van geniet.

Waarom zou je hovie op jou letten als jij ook met andere dingen bezig bent? Het zou kunnen dat je hond in het begin een aantal keren heeft geprobeerd contact met je te maken. Als hij geen reactie krijgt, is het logisch dat hij ook zijn eigen ding gaat doen, zoals lekker snuffelen, blaffen naar de buurhond of in de riem hangen om zo toch een momentje van aandacht te zoeken.

Hoe leuk ben jij eigenlijk?

Als je Hovawart aan de lijnt trekt, is het zinvol om je eens af te vragen wat jij doet als jullie buiten lopen. Ben jij wel leuk en interessant genoeg om de luchtjes te laten voor wat ze

zijn en de aandacht op jou te vestigen? Veel honden en eigenaren zijn drukker met hun eigen bezigheden dan met elkaar en dat is zo zonde! De wandelingen zijn zoveel leuker en meer ontspannen als je er allebei van geniet, samen.

Uitlaten én samen wandelen

Mensen en honden zijn beide sociale wezens. Zowel wij als honden houden van contact en interactie, dus maak daar gebruik van. Dat verrijkt het leven van jezelf en van je hond. Klets tegen je maatje, speel met hem, train onderweg en beloon hem met aandacht, lekkers en een knuffel. Hij moet leren dat jij leuker bent dan de omgeving en jij leert te ontspannen en echt even van het moment te genieten. Tijdens zo'n wandeling maak je je hoofd leeg en laad je weer op.

Geniet van elkaar. Het is zoveel mooier als je het samen kunt doen.

Bron: www.digidog.nl

De Hovawart

**Onverschrokken waker
Vriendelijke gezinshond
Stabiel karakter**

Oorsprong

- Het Duitse ras Hovawart werd al in de Middeleeuwen gewaardeerd.
- Uitgestorven en begin van vorige eeuw opnieuw 'opgebouwd' door in kruising van Newfoundlander, Leonberger, Duitse herder, Kuvass en Afrikaanse wilde hond.

Uiterlijk

- Drie kleurvarianties:
Zwart, Blond, Zwart-blond
- Langharig en weerbestendig
- Hond heeft zeer krachtige uitstraling, is een goede loper en goede springer.
- Hangende oren, driehoekig, oropening afgedekt
- Schofthoogte van 58 cm (teef) tot 70 cm (reu)
- Gewicht 30-40 kg.
- Brede gewelfde schedel, voorhoofdstop
- Krachtig schaargebit
- Donkere ogen
- Goedbehaarde krachtige hals, idem staart
- Brede borst
- Rug is langer dan de schouderhoogte
- Hovawart wordt gemiddeld 12 jaar

Karakter en gedrag

- Oplettende, onverschrokken erfbewaker
- Vriendelijk en aanhankelijk, kindvriendelijk*
- Stabiel karakter, kan zware belasting aan, werkhond
- Terughoudend en wantrouwend naar vreemden
- De Hovawart is volwaardig lid van het gezin, geen hond voor buiten in een kooi.
- Levendig, nieuwsgierig en temperamentvol

* kinderen moeten weten hoe ze zich naar een hond moeten gedragen

Hovawart houden

- Geen tijd? Geen Hovawart.
In beginjaren (1-3) intensieve opvoeding/socialisering nodig.
- Geen geduld? Geen Hovawart.
De Hovawart heeft een zelfstandige persoonlijkheid, het is geen slaaf
- Geen ruimte? Geen Hovawart
Hovawart moet veel kunnen bewegen. Zeker een paar uur per dag.
- Geen stofzuiger? Geen Hovawart.
Langharige honden verliezen altijd haren.
- Geen Interesse? Geen Hovawart.

De Hovawart is zeer loyaal en wil volledig worden opgenomen in het gezin.

Verzorging

- Kwalitatief voedsel vereist
- Vachtbehandeling beperkt zich tot af en toe borstelen
- Nagels afhankelijk van loopondergrond knippen
- Gebit regelmatig poetsen

Fokkerij

- Weinig erfelijke problemen met de Hovawart
Attentie voor HD, DM ogen, hart, schildklier.
- Fokkerij onder toezicht van strenge fokverenigingen ivm. gezondheid en raskenmerken.
- Hovawart is geen alledaagse hond. Weinig in Nederland.
- Nestjes meestal 5-7 pups

**H HOVAWART
— BOND —
NEDERLAND**

In de serie 'erfelijke aandoeningen':

Heupdysplasie (HD)

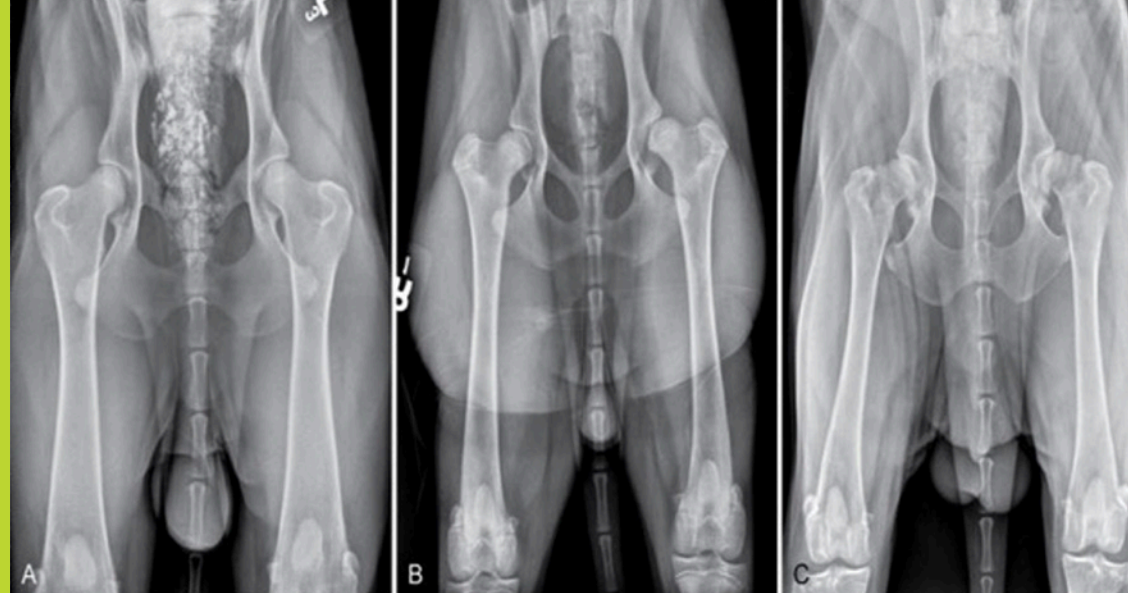

Heupdysplasie is een progressieve aandoening van een of beide heupgewrichten. HD veroorzaakt pijn bij beweging soms al op jonge leeftijd. Regelmatig eindigt deze ziekte in euthanasie. HD is een multifactoriële aandoening, wat wil zeggen dat de oorzaak deels erfelijk is ($\pm 30\%$) en deels door andere factoren wordt bepaald. HD komt veel voor bij honden maar ook bij katten en mensen. De ziekte komt het meest voor bij grotere rassen met relatief minder bespiering (St. Bernard bijna 100%, de windhond bijna 0%). Sinds vele jaren wordt bij de meeste rassen de fokkerij gestuurd door HD-onderzoek.

Heupdysplasie betekent letterlijk dat het heupgewricht afwijkend van vorm is. Het heupgewricht vormt de verbinding tussen het bekken en de achterpoot en bestaat uit een kom (in het bekken) en een kop (bovenste deel van het dijbeen) met de omliggende structuren als kapsel, spieren en pezen. De heupkom en -kop zijn bedekt met een gezonde laag kraakbeen waardoor het bewegen

gemakkelijk, pijnvrij en soepel gaat. Vanaf het midden van de heupkop naar het midden van de kom loopt een bindweefselband. Deze band is belangrijk bij het ontstaan van HD. Bij een gezonde hond ligt de kop mooi diep in de kom en deze kan hier bij normale beweging en belasting niet uit los komen. De twee onderdelen passen mooi in elkaar en er is geen speling. Bij HD ontstaat, afhankelijk van de ernst, speling tussen de kop en kom. Hoe slechter de pasvorm des te meer speling er is en hoe ernstiger de beschadigingen. Het uit de kom schieten van de kop doet pijn. Daarnaast veroorzaakt deze instabiliteit artrose, ofwel gewrichtsslijtage. Deze artrose doet ook pijn.

A. Volwassen hond met normale heupen
B. 7 maanden oude hond met HD aan de linker heup (rechts op de foto)

C. Volwassen hond met ernstige artrose en misvorming in het kader van HD

Uit: Veterinary Surgery Small Animal, Tobias, Elsevier 2012

Symptomen

Bij de jonge hond (4-10 maanden) wordt HD met name gekenmerkt door de pijnlijkheid die ontstaat door het bewegen van de kop in en uit de kom.

Symptomen die op HD kunnen wijzen zijn: éézijdige of tweezijdige kreupelheid, moeilijk overeind komen na rust, konijnenhup in de achterhand (beide poten tegelijk naar voren bewegen), heupwiegen, slechte bespiering en vooral pijn.

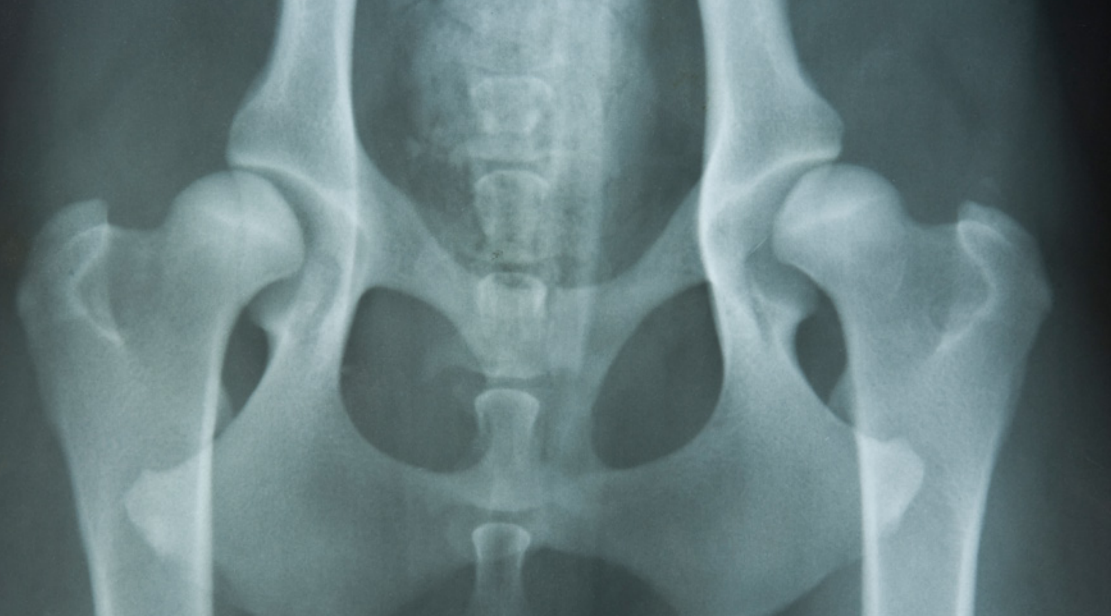
Bij de oudere hond (vanaf 6 jaar) worden de klachten vooral veroorzaakt door artrose als gevolg van de beschadigingen die zijn ontstaan aan de heupkop en -kom door de HD. Deze honden kunnen acuut klachten van kreupelheid en pijnlijkheid krijgen maar vaker is het een chronische, langzaam ontwikkelende kreupelheid. Ze gaan sneller zitten en komen moeilijker overeind na activiteit. Ook springen en traplopen wordt moeilijk.

Oorzaak

Bij de geboorte zijn de heupen van de hond altijd normaal. De eerste veranderingen zijn vanaf de 30e dag zichtbaar in het bandje dat de verbinding vormt tussen de kop en de kom. Hierin ontstaat een rek en zo komt er steeds meer speling en ruimte tussen de kop en kom. De aanleg voor deze speling is erfelijk bepaald.

Bij belasten sluiten kop en kom niet meer mooi op elkaar aan, de kop komt verder naar buiten waardoor de belasting verplaatst van de gehele kop en kom, naar de randen. Hierdoor ontstaan breuken in het botoppervlak en beschadigt het gewrichtskraakbeen. De eerste verschijnselen zijn vanaf een leeftijd van 7 weken zichtbaar op röntgenfoto's. Naarmate de hond ouder wordt, treden steeds meer beschadigingen op aan de gewrichtsranden en het kraakbeen en raken de omliggende structuren (pezen en banden) meer uitgerekt en geïrriteerd.

HD is een multifactoriële aandoening, dit betekent dat er meerdere oorzaken een rol spelen. Op dit moment wordt in de weten-

schap aangenomen dat HD alleen ontstaat bij honden die een erfelijke aanleg hebben voor deze aandoening. Bepaalde omgevingsfactoren verergeren de ziekte waardoor het zichtbaar wordt.

De erfelijke aanleg wordt niet door één, maar door een hele serie genen bepaald. Welke genetische veranderingen exact verantwoordelijk zijn voor het ontstaan van HD is nog niet bekend.

Er worden vele factoren onderzocht die een mogelijke invloed kunnen hebben op het verder ontwikkelen van HD. Een aantal bekende risicofactoren zijn:

- lichaamsgewicht en groeisnelheid: hoe zwaarder de pups zijn en hoe sneller ze groeien, des te groter is de kans op het ontwikkelen van HD en artrose.
- voeding: een te hoge concentratie calcium en vitamine D, en/of een afwijkende verhouding tussen calcium en fosfaat en/of sup-

plementen verstoren de calciumopname in de darm, wat kan leiden tot een afwijkende verkalking en daardoor vormverandering van het skelet met o.a. HD tot gevolg.

- spierontwikkeling in de achterhand: rassen waarbij de spierontwikkeling op jonge leeftijd al verder gevorderd is (bijv. Greyhounds), ontwikkelen veel minder snel HD dan honden die op jonge leeftijd een slechte of matige spieropbouw hebben.
- overbelasting op jonge leeftijd: als een nog niet volledig ontwikkeld bewegingsstelsel te lang, te vaak of te wild belast wordt, ontstaan beschadigingen. Dit geldt voor alle rassen.

Diagnose

De diagnose wordt gesteld door een combinatie van de klinische symptomen, de bevindingen van het lichamelijk onderzoek en een aanvullend röntgenonderzoek. Bij het lichamelijk onderzoek wordt met name gelet op pijnlijkheid bij het bewegen

van de heupen en op het aantonen van een instabiliteit van een of beide heupen. Op röntgenfoto's kan de instabiliteit en de gevolgschade in de vorm van artrose en vormveranderingen van de kop en kom zichtbaar worden gemaakt (zie foto C). Voor een goede beoordeling van de heupen zal de hond meestal onder narcose worden gebracht. Er zijn enkele genetische testen beschikbaar maar de waarde hiervan wordt nog onderzocht.

Behandeling

Heupdysplasie is niet te genezen. Een echte behandeling is ook niet beschikbaar.

Er zijn verschillende mogelijkheden om de klachten te verminderen.

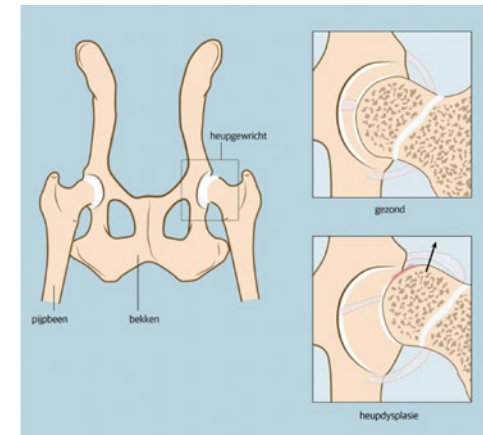
- Trainen. Rechthoekige bewegingen met lage belasting geven de omliggende spieren meer kracht waardoor het heupgewricht stabiel wordt. In draf lopen langs de fiets en zwemmen zijn het meest geschikt.
- Overbelasting voorkomen. Het spelen (gooien) met ballen en stokken is funest voor de belasting van de heupen. Geen enkele (jonge) hond van 30 kg of meer zou hiertoe verleid mogen worden. Ook traplopen en springen zijn belastend voor de heupen.
- Pijnstilling. Deze medicijnen zijn pijnstillend en ontstekingsremmend. Ze verminderen de pijn en vertragen de vorming van artrose.
- Voeding. Een goede kwaliteit voeding is belangrijk. Eventueel overgewicht van de hond speelt een grote rol bij het ontstaan van klachten. Ook voedings-supplementen kunnen ondersteuning bieden.
- Operatie. De jonge hond waarbij nog geen artrose is gevormd, kan soms geholpen worden met een 'bekkentakeling'. Hierbij wordt de heupkom (op 3 plaatsen) losgezaagd en naar beneden gedraaid zodat de kop meer stevigheid krijgt.

Bij de (oudere) hond met artrose kan de heup vervangen worden door een kunstheup.

Erfelijkheid

HD is een erfelijke aandoening waarbij meerdere genen betrokken zijn en waarbij ook vele omgevingsfactoren van invloed zijn op het ontwikkelen en de ernst ervan. Dit maakt HD tot een moeilijke aandoening om te bestrijden.

Er wordt wereldwijd veel onderzoek gedaan naar de genetische aanleg van HD. Helaas is het nog niet mogelijk om door middel van DNA-onderzoek vast te stellen of een dier de erfelijke aanleg heeft voor HD. De screening die nu plaats vindt, is dus enkel gebaseerd op het herkennen van de afwijkende heupen. Op deze wijze kunnen lijdens dragers over het algemeen vrij goed worden opgespoord, maar de dragers vormen een probleem.

Er bestaan waarschijnlijk veel dieren die erfelijk belast zijn, maar geen HD hebben, dit zijn de dragers. Zo kunnen er HD-lijdens dragers geboren worden uit 2 HD-vrije ouders (dragens). Bij de selectie van ouderdieren kan dit voor verrassingen zorgen.

Fokken

Met betrekking tot het fokken is het advies om vanaf 12 maanden te testen op HD. Dit is verplicht in onze rasvereniging. Er wordt een röntgenfoto gemaakt van de (op de rug) liggende hond met gestrekte achterpoten. Hiervoor is meestal een narcose nodig. De foto wordt gewaarmerkt en (digitaal) ingestuurd naar de Nederlandse HD-commissie van de Raad van Beheer. Deze commissie (meerdere dierenartsen) beoordeelt de heupen op:

- de vorm van de heupkoppen en de heupkommen,
- de diepte van de heupkommen (Norberg-waarde),
- de aansluiting van de heupkoppen in de heupkommen,
- de aanwezigheid van botwoekeringen langs de randen van de heupgewrichten.

Alle gegevens samen geven een eindoordeel.

Hiervan wordt een rapport uitgebracht met een van de volgende beoordelingen:

- HD A, betekent dat de hond vrij is. Beide heupen zijn vrij van HD-verschijnselen.
- HD B, is een tussenvorm. Een of beide heupen zijn net niet helemaal vrij.
- HD C, betekent licht positief. Een of beide heupen tonen geringe HD-verschijnselen.
- HD D, is positief. Een of beide heupen laten duidelijke HD-verschijnselen zien.

Het advies is om niet te fokken met honden die HD C of HD D hebben.

PS. HD wordt vaak verward met DM (Degeneratieve Myelopathie, zie vorige aflevering). Het grote verschil is de pijnlijkheid. HD is zeer pijnlijk en DM is niet pijnlijk.

Bas Elings

Interview met Petra van Mierlo-Hylarides

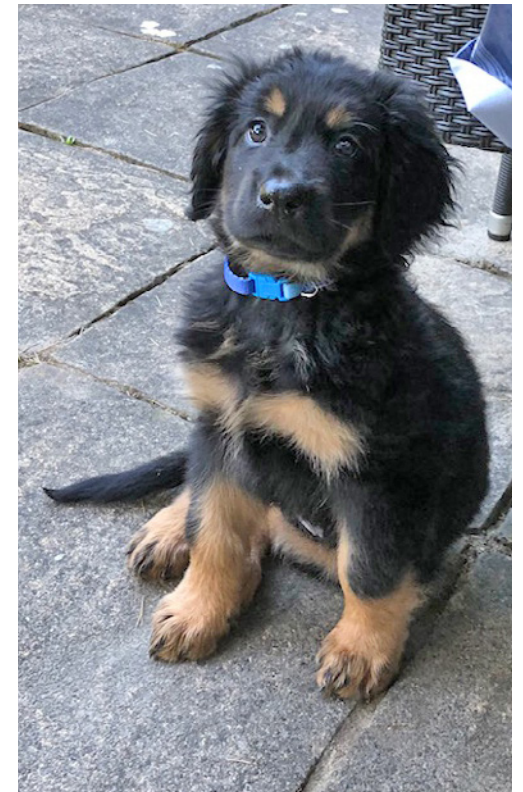
“Ik zou een hond nooit alleen met een kind laten, dat geldt voor elk ras”

Hetty Slaats

Petra, je hebt een jong, zwart/blond hovawartteefje, Senna. Waarom heb je voor een Hovawart gekozen?

Nou ja, dat is eigenlijk jaren geleden, ik was toen 20. Mijn ouders hadden Teckels en wilden graag een tweede hond erbij. Wij als kinderen wilden graag een grotere hond. Ik heb toen gekeken in boeken en kwam uit bij de Hovawart, het uiterlijk, waakzaam, lief voor kinderen. Ja, het was voor mij echt dé hond.

Mijn vader was de grootste hondenliefhebber en die zei “Dat kunnen wij helemaal niet zo’n hond, dat is veel te heftig.” Toen was er een hondententoonstelling in Ahoy in Rotterdam. Daar ben ik met mijn vader heen gegaan. De Hovawartclub Nederland stond daar, en ook Kees van Gorp. We zijn met Kees in gesprek geraakt. En Kees, zoals we allemaal weten, heel bevlogen en enthousiast over het ras, heeft mijn vader overtuigd. Hij zei mijn vader, dat hij het best kon, maar heeft hem ook wel verteld dat je er veel mee moest doen, dat de hond veel moest bewegen. Dat laatste was

het gezin deden ook wel wat met haar, maar ik toch het meest. Ze ging ook mee naar mijn studentenkamer, iedereen kende haar. Een paar jaar later ben ik afgestudeerd en ben ik gaan werken. Toen is het contact met Kees verwaterd. Mijn ouders hebben na Beau nog een blonde Hovawart gehad, die is een paar jaar geleden overleden. Voor mijzelf is dit mijn eerste eigen hond. Ik heb drie jongens, ze zijn in anderhalf jaar geboren, een tweeling en na een jaar nog een. Voor mij was het te druk om er een hond bij te hebben, maar ik heb wel altijd een hond willen hebben. Voor mij is altijd duidelijk geweest: Als ik een hond neem, is het een Hovawart. Dat weet mijn man. Hij vindt een Rhodesian Ridgeback ook heel leuk, maar voor mij moet het echt een Hovawart zijn. Twee jaar geleden was het zover, dat we een Hovawart wilden hebben. Tja, wie moest ik dan bellen? Kees natuurlijk! Het was al wel lang geleden, maar ik wist hem toch nog wel te vinden. En dan heb je elkaar dertig jaar niet meer gezien en is het toch meteen weer 'oude jongens krentenbrood'.

het probleem niet, mijn vader was bang dat hij de hond niet aankon. Hij was een heel lieve, zachte man, ook voor de hond, het opvoeden was niet zo zijn ding. Het trainen met de hond liet hij aan mijn moeder over.

Onze eerste Hovawart heette Beau en was uit het nest van Alpha aan de Beukenbaan. Het was het eerste nest dat Kees fokte, hij logeerde toen bij de eigenaresse van Alpha in Haaksbergen. Ik ben wel blij dat we Kees in Ahoy hebben ontmoet. Voor mij is hij de meest enthousiaste hovawartkenner van Nederland. Het was toen al duidelijk dat hij over het ras heel veel wist.

Met de Hovawart is het bij ons altijd heel goed gegaan. Ik heb met Kees vaak wat ondernomen, we gingen o.a. naar Schwerte in Duitsland, daar deden we pakwerk, we speurden en deden mee aan een trainingsweek. Ik logeerde dan regelmatig bij Kees, we gingen vaak met een heel clubje op pad. Het was ontzettend leuk. Beau is vanaf dat moment ook altijd mijn hond geweest. De anderen in

Voor mij is de Hovawart dé hond, en als er nog eens een hond komt, dan is het een Hovawart en niets anders. Ik denk, dat het voor veel mensen hét ras zou zijn als het bekender zou zijn. De meeste mensen willen een kindvriendelijke hond, een intelligente hond, een hond die ook een beetje waakt.

Hoe is het karakter van Senna?

Ik vind Senna een heel lieve hond, niet agressief, speels, maar ja..., dat is natuurlijk omdat ze nog jong is. Ze is waakzaam, ze staat altijd bij het voorhek te kijken wie er langskomt en hoe of wat. Grommen heeft ze nog nooit gedaan. Blaffen nauwelijks, ik denk dat ze in het hele jaar vier keer geblaft heeft. We noemen haar nieuwsgierig Aagje, ze zit altijd met die grote neus overall tussen. Ze is heel open naar elke hond en naar alle mensen, ze wil met elke hond en eigenlijk ook met iedereen spelen. Het is een paar keer gebeurd dat honden

dan fel reageren, dan gaat ze nog een keer terug en dan is het klaar, ze zoekt dan ook geen steun bij mij en is dan ook niet helemaal uit het veld geslagen. Ik vind dat wel heel fijn. Ja, ook de eerste nachten, dan denk je, ze gaat piepen, maar ze heeft nog nooit gepiept. Normaal haal ik haar 's ochtends uit de bench en dan ga ik met haar lopen, maar soms lukt het niet en dan blijft ze ook geduldig wachten. Ik vind dat buitengewoon, het is een fantastische hond! Ik ben er heel blij mee.

Wat vind je het leukste van Senna?

Dat kan ik nu zeggen, maar dat weet ik ook van vroeger. Je loopt aan het strand of in het bos en de hond loopt los, doet zijn eigen ding, loopt van links naar rechts, maar continu kijkt ze even achterom "Waar is de baas?". Ik weet nog dat in Rotterdam op een bepaald moment de hond opeens naast me kwam lopen. Ik begreep dat niet zo. Toen bleek dat

er een man achter mij liep, een meter of tien achter me. Als we naar links gingen, ging hij ook naar links, als we naar rechts gingen, ging hij ook naar rechts en de hond blééf naast me lopen. Dat vind ik fantastisch. Ik weet niet of Senna dat gaat doen. Ik loop nu vaak met haar in het bos, het is er niet zo druk, met elke hond gaat ze spelen. Als ik doorloop, gaat ze mee. Ik heb al een paar keer tegen mezelf gezegd: "Hier heb ik het voor gedaan." Dit vind ik het leukste. Hier kan niets tegenop, geen verre reis, niets. Dit is zo fantastisch!

Zijn er misschien adviezen die je nieuwe eigenaren van een Hovawart die het ras nog niet zo goed kennen, zou willen geven?

Ik zou adviseren om eerst goed naar het ras te kijken. Ze zijn heel lang jong, heel lang speels. Ze moeten veel uit, je moet er veel mee doen. Het is niet een hond die je zo maar even erbij doet. Je moet wel altijd goed

naar je hond en zijn gedrag kijken. De blonde hond van mijn vader heeft heel vaak bij ons gelogeed. Ik herinner me een voorval toen de jongens nog klein waren en in de tuin bij mijn vader over het gras kropen. De hond kwam tussen hen en mij in zitten. Ik heb hem toen aangehaald en alleen maar met hem gespeeld. Toen was het goed, hij was superlief. Maar ik zou nooit een hond alleen met een kind laten, maar dat geldt voor elk ras.

Heb je ooit iets met Senna meegemaakt wat je graag wil vertellen?

Ja, dat was vorige week zondag, we gingen weer trainen. Normaal als we weggaan, doe ik de achterklep open. etc. Maar ze ziet, als we gaan trainen, toch dat het anders is. Ik heb dan de frikadelletjes om te trainen, dan is ze al helemaal opgewonden en loopt ze met me mee. Ik had alles in de auto gelegd, maar ik was iets vergeten. Ik liep terug en toen begon

ze te blaffen. Ik was heel verbaasd en schrok er ook een beetje van, want ze blaft nooit. Ik ben ervan overtuigd, dat ze het enig vindt om te gaan trainen, soms piept ze dan zelfs in de auto. Ze vindt het trainen heel erg fijn! Ik vind het op het trainingsveld zelf ook heerlijk. Het is heel vertrouwd, goed veld, gezellige kantine, leuke mensen. Ik kan niet anders zeggen. Ik vind het echt leuk.

Zou je naast of later na Senna weer een Hovawart als kameraad kiezen?

Als ik ooit slecht ter been zou zijn, zou ik misschien een Teckel nemen, maar als dat niet zo is, dan wordt het zeker een Hovawart.

Vind je dat je op elke leeftijd nog een Hovawart kunt nemen?

Ik vind, als je ouder wordt en je wordt slecht ter been, dat het moeilijk wordt, maar mijn vader heeft op zijn 80e nog een Hovawart genomen en dat is altijd goed gegaan. Hoewel mijn vader hem niet losliet, hij had hem altijd aan de lijn. De hond was wel heel vaak in de tuin, ik kan niet zeggen dat hij eronder gele-

den heeft, hij was niet onrustig. Ik heb wel het idee dat ze veel buiten willen zijn. Hun vacht ziet er ook veel beter uit dan. Bij Senna merk ik dat ook, als we hebben gegeten, wil ze even in de tuin lopen.

Nu door de lange coronaperiode minder van belang: Wat vind je van de activiteiten die door de club worden georganiseerd?

Ja, wat mij betreft, is er best veel gebeurd. De trainingsweek, het speuren en de barbecue 's avonds. De jongehondendag kon niet doorgaan door Corona, maar ik hoop wel, dat die nog komt.

Zijn er dingen waarvan je denkt, dat het leuk zou zijn om eens met een groep te doen?

Ik hoop, dat de trainingsweek komend jaar weer doorgaat en ik zou het ook leuk vinden om eens een keer een lange wandeling te maken. Vroeger gebeurde dat wel, maar dat kunnen we zelf natuurlijk ook organiseren. Dat lijkt me wel leuk. Je merkt bij de training aan Senna, dat ze met al die honden wil spelen. Volgens mij zou ze het enig vinden om met andere honden lekker te lopen. Ja en het speuren, dat deden we in Duitsland ook, vind ik enig.

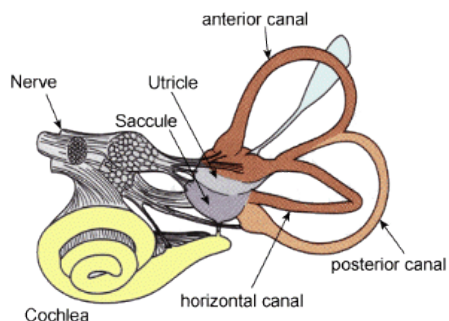

Vestibulair syndroom

Marieke Visser

Vestibulair syndroom is een storing in het evenwicht die plotseling ontstaat. Vestibulair betekent dat het gaat om het evenwichtsorgaan en syndroom houdt in dat het gaat om een combinatie van klachten die steeds samen optreden. De reden waardoor het syndroom ontstaat is onbekend (idiopathisch). De aandoening komt het vaakst voor bij oudere honden (gemiddelde leeftijd 12,5 jaar). Het wordt daarom ook wel geriatrisch vestibulair syndroom of idiopathisch vestibulair syndroom genoemd. Het komt ook soms voor bij jonge honden en bij katten van alle leeftijden.

Klachten

De klachten ontstaan plotseling en het beeld van de aandoening ziet er verontrustend uit, waardoor de eigenaar zich vaak erg zorgen maakt. Het dier houdt zijn kop scheef en loopt alsof hij dronken is. De evenwichtstoornis kan soms zo heftig zijn dat het dier steeds omvalt of helemaal niet meer overeind kan komen. De ogen schieten snel en ongecontroleerd heen en weer, horizontaal of roterend. Dit wordt nystagmus genoemd. Door het verstoorde evenwicht zijn sommige dieren zo misselijk dat ze braken of niet willen eten.

Meestal worden de klachten niet ernstiger. Vaak wordt er gedacht dat het om een herseninfarct of -bloeding gaat, maar deze aandoeningen zijn zeldzaam bij honden en katten en geven meestal meer klachten dan alleen evenwichtstoornissen.

Hoe wordt de diagnose gesteld

Als een dier dit soort evenwichtsklachten heeft, moet het uitgebreid lichamelijk onderzocht worden. Er zijn immers ook andere

aandoeningen die dezelfde soort symptomen geven zoals ontstekingen in de hersenen of het middenoor, tumoren en trauma's. De diagnose wordt gesteld door alle andere oorzaken van evenwichtsproblemen uit te sluiten. Met röntgenfoto's en MRI/CT-scans worden geen afwijkingen gevonden. Vaak is de verdenking op basis van het lichamelijke onderzoek alleen al erg sterk, en worden deze onderzoeken alleen maar uitgevoerd bij twijfel of wanneer het dier niet opknapt.

De behandeling

Helaas is er geen medicijn tegen het vestibulair syndroom. Het herstel treedt vanzelf op, meestal binnen enkele dagen. De nystagmus verdwijnt en het lopen gaat beter. Het kan enkele weken duren voordat de scheve kopstand verdwijnt en het dier weer helemaal de oude is. Soms blijft het dier altijd zijn kop een klein beetje scheef houden. Als er sprake is van misselijkheid kunnen medicijnen dit tegengaan. Een goede verzorging is de belangrijkste behandeling, soms moet er worden geholpen met eten en drinken.

De klachten zijn vaak eenmalig, het gebeurt maar zelden dat hetzelfde dier tweemaal het vestibulair syndroom krijgt.

Bron: dierentop.nl/vestibulair-syndroom
Bewerkt artikel

